

**THÀNH PHẦN LOÀI VÀ MỨC ĐỘ PHONG PHÚ CỦA
CÁC LOÀI CÁ BÔNG THUỘC HỌ (*ELEOTRIDAE*) TRÊN SÔNG HẬU**
STUDY ON FISH COMPOSITION AND ABUNDANCE OF GOBY FISH GROUPS

(ELEOTRIDAE) IN HAU RIVER

Võ Thành Toàn và Trần Đắc Định*

Khoa Thủy sản, Trường Đại học Cần Thơ

Email: vttoan@ctu.edu.vn

ABSTRACT

A study on the species composition and abundance of the goby fish groups (Eleotridae) in Hau river was conducted from August 2012 to February in 2013. Fish samples were collected from trawl net, cast net, bag net and also from the local markets. Catch per unit effort (CPUE) was determined by the trawl net every two months in An Giang, Can Tho and Soc Trang provinces with five sampling sites in each province. Results showed that five species of Eleotridae were identified as follows: *Eleotris melanosoma*, *Oxyeleotris urophthalmus*, *Oxyeleotris marmorata*, *Butis humeralis* and *Butis butis*. In which, *B. humeralis* appear only at the downstream of the Hau river (i.e. in Soc Trang province), while *B. butis* appear in both Can Tho and Soc Trang provinces. CPUE_n of *E. melanosoma* and *B. butis* were significantly different and range from 1 to 23 ind./ha⁻¹, the highest CPUE in October and December. Meanwhile, CPUE_w of *E. melanosoma* ranged from 5.2 to 105.1 g/ha⁻¹. In October, although a number of fish was low but the size of fish was larger than before, because the natural food for fish are more abundant in the flood season. The results also indicated that pH and water temperature were pH=7-8.5 and temperature=27-33°C; meanwhile the salinity was large fluctuation, from 1 to 16‰ in Soc Trang province. The results showed that when the salinity increases, *B. butis* is more abundant while the salinity equal to 0‰ only *E. melanosoma* to be observed in An Giang and Can Tho provinces.

Keywords: *Eleotridae*, fish composition, Hau River, CPUE (Cacth Per Unit Effort).

ĐẶT VẤN ĐỀ

Cá bông là nhóm cá có thành phần loài lớn nhất với 220 giống và 1.500 loài (Hoese, 2000), 600 loài phân bố ở vùng biển nông nhiệt đới và ôn đới. Ở ĐBSCL họ Eleotridae có 7 loài gồm: cá bông trứng (*Eleotris melanosoma*), bông trôn (*Butis butis*), bông tượng (*Oxyeleotris marmorata*), bông dừ (*Oxyeleotris urophthalmus*), bông đen (*Bostrichus scalaris*), bông răng cưa (*Butis koilomatodon*), bông cầu (*Butis humeralis*) (Tran Dac Dinh *et al.*, 2011). Sông Hậu nằm ở hạ nguồn sông Mêkong, sản lượng cá nội địa khoảng 2 triệu tấn/năm (Hortle và Bush, 2003). Trong các loài cá khai thác được, họ cá bông Eleotridae cũng đóng vai trò quan trọng; chúng có vòng đời và phân bố phụ thuộc vào hệ sinh thái của sông Mêkong (Poulsen *et al.*, 2003). Có rất nhiều loài cá bông đến đây đẻ trứng và hoàn thành vòng đời của mình (Balaber *et al.*, 2000) và trước đây chỉ có 4 loài đã được Mai Đình Yên (1992), Trương Thủ Khoa và Trần Thị Thu Hương (1993) và Nguyễn Nhật Thi (2000) mô tả về hình thái. Gần đây, Trần Đắc Định và *ctv.* (2013) cho thấy có 7 loài cá bông thuộc họ Eleotridae phân bố ở vùng ĐBSCL. Tuy nhiên, cho đến nay chưa có kết quả nghiên cứu nào về sự phân bố của chúng dọc trên tuyến sông Hậu. Vì vậy, nghiên cứu thành phần loài và mức độ phong phú của các loài cá bông họ Eleotridae phân bố trên sông Hậu đã được thực hiện.